

Sygn. akt: IV RC 427/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2015r.

Sąd Rejonowy w Rybniku Wydział IV Rodzinny i Nieletnich w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Krawczyk - Mandrak

Protokolant: Monika Kmita

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 października 2015r. w R.

sprawy z **powództwa M. R. (1), mał. N., J. rodz. R. reprezentowanych przez matkę M. R. (2)**

przeciwko S. R.

o podwyższenie alimentów

- 1) zasądza od pozwanego S. R. na rzecz powódek mał. N. i J. rodz. R. alimenty w kwocie po 500 zł (pięćset złotych) miesięcznie na rzecz każdej z powódek począwszy od dnia 29 maja 2015 roku płatne z góry do dnia 20-go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w terminie płatności każdej raty do rąk matki M. R. (2), a to w miejsce alimentów ustalonych w sprawie II RC 1725/11;
- 2) zasądza od pozwanego S. R. na rzecz powódki M. R. (1) alimenty w kwocie po 500 zł miesięcznie począwszy od dnia 29 maja 2015 roku płatne z góry do dnia 20-go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w terminie płatności każdej raty, a to w miejsce alimentów ustalonych w sprawie II RC 1725/11;
- 3) odstępuje od obciążania pozwanego kosztami postępowania;
- 4) nadaje wyrokowi w punkcie 1 i 2 rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygnatura akt IV RC 427/15

UZASADNIENIE

W dniu 29 maja 2015 roku, małoletnie powódki N. i J. rodzeństwo R. oraz ich pełnoletnia siostra M. R. (1) złożyły pozew o podwyższenie alimentów. Powódki domagały się podwyższenia alimentów z kwoty po 250 zł miesięcznie do kwoty 500 zł miesięcznie. Jako uzasadnienie pozwu, powódki podniosły, iż ostatnie alimenty zasądzono w 2013 roku i od tego czasu koszty ich utrzymania wzrosły. Wskazano również, że matka powódek nie ma wystarczających możliwości zarobkowych, aby sprostać potrzebom materialnym córek. (k. 3-5)

Pozwany nie złożył odpowiedzi na pozew, z kolei na rozprawie w dniu 6 października 2015 roku wniósł o oddalenie powództwa. (k. 55)

Sąd ustalił.

Bezsporne w sprawie są okoliczności:

- powódki są córkami pozwanego i M. R. (2),

- wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach Ósrodek (...) w R. z dnia 27 listopada 2012 roku, sygnatura akt II RC 1725/11 rozwiązano przez rozwód małżeństwo rodziców powódek oraz powierzono wykonywanie władzy rodzicielskiej matce małoletnich wówczas uprawnionych,

- mocą cytowanego orzeczenia, zmienionego częściowo przez wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 18 lipca 2013 roku sygnatura akt V ACa 124/13 zasądzono od pozwanego na rzecz uprawnionych alimenty w kwotach po 250 zł miesięcznie,

- strony mieszkają obecnie osobno.

Sporne są natomiast:

- usprawiedliwione wydatki stron;

- możliwości zarobkowe i majątkowe rodziców powódek;

- oraz okoliczności uzasadniające podwyższenie alimentów, o których mowa w art. 138 k.r.o.

W dacie ustalania ostatnich alimentów na rzecz powódek rodzice dzieci mieszkali osobno. Matka małoletnich wówczas powódek pozostawała w związku nieformalnym. Była zatrudniona w lokalu gastronomicznym, otrzymując z tego tytułu wynagrodzenie w wysokości 750 zł miesięcznie. Wspólnie z konkubentem wynajmuje mieszkanie, którego miesięczne koszty utrzymania to ponad 1100 zł, w tym odstępné 550 zł oraz czynsz i opłata za wodę 524 zł.

Uprawione w tym czasie kontynuowały edukację szkolną. Małoletnia M. miała problemy zdrowotne związane z sercem, z kolei jej młodsza siostra J. miała zdiagnozowaną wadę wzroku i wymagała odpowiednich okularów oraz soczewek. Koszty utrzymania każdej z powódek ustalono wówczas na kwotę po 800 zł miesięcznie, w tym wyżywienie, odzież, obuwie, zaspokojenie potrzeb kulturalnych, wydatki szkolne, udział w kosztach mieszkaniowych oraz opieka medyczna. Wcześniejszy obowiązek alimentacyjny pozwanego realizowany był wówczas w ramach funduszu alimentacyjnego, który comiesięcznie wypłacał powódkom kwotę 750 zł. Ponadto matka uprawnionych otrzymywała dopłatę mieszkaniową w wysokości 350 zł miesięcznie, zasiłek rodzinny po 91 zł miesięcznie na każdą z córek, dodatek dla małoletniej J. 80 zł miesięcznie, z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej, jednorazową zapomogę szkolną po 100 zł na każde dziecko. Poza własnym utrzymaniem, matka powódek spłacała także zobowiązania finansowe wynikające z zadłużenia powstałego jeszcze przed rozstaniem małżonków. Konkubent matki pracował wówczas zarobkowo osiągając wynagrodzenie rzędu 1500 zł.

Pozwany trudnił się wówczas wyłącznie pracami dorywczymi, z których osiągał dochód w wysokości 1500 zł miesięcznie. Pozostawał w związku nieformalnym, z którego posiadał dziecko. Mieszkał wspólnie z konkubiną, małoletnim i matką partnerki, która również ponosiła koszty utrzymania mieszkania. Konkubina pozwanego nie pracowała zarobkowo.

Dowód: akta Sądu Okręgowego w Gliwicach Ósrodek (...) w R. sygnatura II RC 1725/11, a w szczególności k. 107-110, 115-118, 186.

Obecnie, małoletnia J. ma 14 lat, jej starsza siostra (...) lat, a najstarsza z powódek, w bieżącym roku ukończyła 18 lat. Powódki nie przyjmują na stałe leków i nie chorują przewlekłe. Kontynuują edukację szkolną, najstarsza z siostr uczęszcza do klasy maturalnej liceum ogólnokształcącego. Pełnoletnia powódka chciałaby w przyszłości pójść na studia medyczne.

(dowód: odpisy aktów urodzenia k. 6-8, zeznania matki powódek k. 55v, zeznania powódki k. 55v)

Matka powódek ma 34 lata, nie posiada wyuczonego zawodu. Pracuje na 1/2 etatu w firmie (...) s.c., osiągając średniomiesięczne wynagrodzenie w wysokości około 686 zł miesięcznie. Ponadto w dalszym ciągu pobiera zasiłki rodzinne, które obecnie wynoszą: na rzecz małoletnich J. i N. po 106 zł miesięcznie oraz na rzecz pełnoletniej powódki,

od 1 maja 2015 roku 115 zł miesięcznie. Dodatek za wychowanie w wielodzietnej rodzinie dla małoletniej J. nie uległ zmianie i wynosi 80 zł miesięcznie. Dodatek szkolny w bieżącym roku otrzymały wyłącznie małoletnie powódki i wyniósł on po 100 zł jednorazowo.

Dotychczasowy obowiązek alimentacyjny pozwanego sięgający kwoty po 250 zł miesięcznie na rzecz każdej z powódek, w dalszym ciągu realizowany jest przez fundusz alimentacyjny.

Dowód: informacje o dochodach k. 39, decyzje Prezydenta Miasta R. k. 9-12

Powódki nadal mieszkają wraz z matką w wynajmowanym mieszkaniu, którego opłaty stanowią: odstępné 550 miesięcznie, czynsz i woda 500 zł miesięcznie, energia elektryczna 150 zł płatne co dwa miesiące, gaz 150 zł również co dwa miesiące oraz internet około 50 zł miesięcznie.

Łącznie wydatki te wynoszą około 1250 zł miesięcznie. Rodzina otrzymuje dodatek mieszkaniowy w kwocie 321,96 zł, zatem w związku z utrzymaniem mieszkania płaci około 930 zł. W przeliczeniu na osobę jest to wydatek rządu 230 zł.

(dowód: rachunki k. 38, 40-43)

Miesięczne koszty związane z utrzymaniem powódek są następujące: wyżywienie 500 zł na osobę, odzież około 70 zł na osobę (tj. średnio 200 zł miesięcznie na całą trójkę), środki czystości 50-70 zł na osobę, wyprawka szkolna po 400 zł rocznie na rzecz małoletnich powódek (przy uwzględnieniu dodatku szkolnego) oraz po 500 zł rocznie na rzecz pełnoletniej powódki. (tj. średnio po około 30 zł miesięcznie małoletnie powódki oraz 40 zł miesięcznie pełnoletnia powódka). Dodatkowo pełnoletnia powódka chciałaby móc korzystać z korepetycji z biologii i chemii, których koszt to około 25-30 zł za godzinę. Powódki nie opłacają w szkole komitetu rodzicielskiej, ani ubezpieczenia. Ze względu na sytuację finansową rodziny powódki nie korzystają także z wycieczek szkolnych, ani wyjazdów wakacyjnych.

Mając powyższe wyliczenia na uwadze, Sąd ustalił minimalne koszty utrzymania: małoletnich J. i N. na kwotę po 900 zł miesięcznie, oraz pełnoletniej M. na kwotę około 1000 zł miesięcznie.

(dowód: rachunki k. 38, 40-43, zeznania matki powódek k. 55v, zeznania powódki k. 55v)

Pozwany ma obecnie 38 lat, nie posiada wyuczonego zawodu. Nadal trudni się pracami dorywczymi w budownictwie, jak twierdzi otrzymując z tego tytułu około 1500-1800 zł miesięcznie. Obecnie, tj. od trzech miesięcy współpracuje bezumownie z firmą (...) sp. z o.o. z siedzibą w R.. Wcześniej, przez 1, 5 roku pracował, także bezumownie w firmie (...). Nie jest zarejestrowany w urzędzie pracy i nie ma zgłoszonej działalności gospodarczej. Mieszka z 25-letnią konkubiną i 3 letnim synem. Partnerka pozwanego także nie pracuje i nie jest zarejestrowana w żadnym urzędzie pracy. Koszt utrzymania małoletniego syna pozwanego to 500 zł, z czego należy przyjąć, iż 250 zł obciąża pozwanego.

Koszty wynajmowanego przez pozwanego mieszkania wynoszą niespełna 500 zł miesięcznie (w tym czynsz 200 zł, energia elektryczna 100 zł, gaz 54 zł co dwa miesiące oraz 2000 zł rocznie ogrzewanie). Dodatkowo rodzina opłaca telefon za kwotę 50 zł.

Miesięczne koszty utrzymania pozwanego to: 500 zł wyżywienie, 100-150 zł odzież, około 30 zł środki czystości. Podobnie kształtują się koszty utrzymania konkubiny pozwanego, tj. 500 zł wyżywienie, 200 zł odzież oraz około 30 zł środki czystości.

Mając powyższe wyliczenia na uwadze, pozwany jako jedyny pracujący członek rodziny ponosi miesięcznie wydatki rządu 2400 zł miesięcznie. Dodatkowo rocznie spona 200 zł zobowiązań finansowych oraz ponosi koszty utrzymania skutera w wysokości 30 zł miesięcznie.

Pozwany utrzymuje incydentalny kontakt z dziećmi, nie przekazuje im żadnych prezentów.

(dowód: zeznania pozwanego k. 55v-56)

Powiatowy Urząd Pracy w R. dysponuje licznymi ofertami zatrudnienia, także dla osób z doświadczeniem w pracy na budowie oraz bez kwalifikacji.

Dowód: inf. PUP k. 52-54v

Powyższy stan faktyczny Sąd oparł na dowodach zebranych w sprawie. Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanego w zakresie jego możliwości zarobkowych. Zeznania pozwanego są wewnętrznie sprzeczne i przeczą zasadą logiki. Pozwany z jednej strony zeznaje, że zarabia maksymalnie 1800 zł miesięcznie, z drugiej zaś strony podaje, że ma na utrzymaniu całą rodzinę, co kosztuje go miesięcznie ponad 2400 zł. W tym stanie rzeczy Sąd przyjął, iż możliwości zarobkowe pozwanego przekraczają kwotę 2500 zł. Pozostały materiał dowodowy Sąd, ocenił jako spójny, logiczny i wzajemnie się uzupełniający. Strony nie składały dalszych wniosków dowodowych, a przeprowadzone postępowanie Sąd uznał za wystarczające do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył.

Podstawę prawną rozpoznania przedmiotowego powództwa małoletnich powódek i ich pełnoletniej siostry stanowią przepisy art. 133 § 1 k.r.o. i art. 138 k.r.o., w myśl których rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Natomiast zakres świadczeń alimentacyjnych określa art. 135 § 1 k.r.o., który uzależniony jest od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionych oraz możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Przez usprawiedliwione potrzeby należy zaś rozumieć potrzeby, których zaspokojenie zapewni uprawnionemu odpowiedni rozwój fizyczny i duchowy. A zatem nie tylko elementarne potrzeby polegające na zapewnieniu minimum egzystencji lecz również te, których celem jest stworzenie warunków bytowania stosownie do wieku uprawnionego, stanu zdrowia i innych okoliczności, których uprawniony nie jest w stanie własnymi siłami sobie zapewnić.

Przepis z art. 138 k.r.o. pozwala na zmianę orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego, w razie zmiany stosunków. Ustalając wysokość świadczeń alimentacyjnych należy mieć na względzie usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego. Ustalenie czy nastąpiła zmiana stosunków, o których mowa powyżej następuje poprzez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami istniejącymi poprzednio podczas ustalania wysokości poprzednich alimentów.

Sąd określając status zarobkowy zobowiązanego nie opiera się wyłącznie na kwotach aktualnie osiągniętych dochodów, lecz przede wszystkim sprawdza jego możliwości zarobkowe oraz to czy zostały one w pełni wykorzystane. (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1959 roku, III CR 212/58). Ponadto Sąd Najwyższy podkreśla, że nawet w trudnej sytuacji materialnej rodziców, nie zwalnia to ich od obowiązku świadczenia na potrzeby dzieci, ponieważ rodzice zobowiązani są dzielić się z dziećmi nawet bardzo szczupłymi dochodami, chyba że takiej możliwości są w ogóle pozbawieni, co związane jest bezpośrednio właśnie ze wskazaną już powyżej zasadą równej stopy życiowej rodziców i dzieci (tak w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2000 roku, sygn. akt I CKN 1538/99).

Zmiana stosunków w rozumieniu cytowanego art. 138 k.r.o. nastąpiła, w szczególności po stronie uzasadnionych potrzeb małoletnich powódek. Zdaniem Sądu możliwości zarobkowe pozwanego także uległy modyfikacji i obecnie, w świetle poczynionych ustaleń są znacząco wyższe.

Żadna z powódek nie posiada jeszcze możliwości zarobkowych, a to za sprawą kontynuacji nauki. Powódki nie posiadają także własnego majątku, który mógłby stanowić ich źródło utrzymania. Dlatego też całkowity ich koszt utrzymania obciąża rodziców. W toku niniejszej sprawy ustalono koszty utrzymania uprawnionych na minimalnym poziomie sięgającym: 900 zł względem małoletnich powódek oraz 1000 zł względem pełnoletniej uprawnionej. Powódki mają jednak prawo do wyjazdów wakacyjnych, wycieczek szkolnych, czy też rozwoju kulturowego. Dlatego też rzeczywista wysokość wszelkich usprawiedliwionych kosztów utrzymania jest znacznie wyższa i niewątpliwie przekracza kwotę 1000-1100 zł miesięcznie.

Matka powódek realizuje swój obowiązek alimentacyjny częściowo poprzez osobiste starania oraz w niewielkim stopniu partycypuje finansowo w kosztach ich utrzymania, co wynika z niskiego dochodu, który osiąga. Pozwany nie wypełnia należycie swojego obowiązku alimentacyjnego, który realizowany jest przez powołany w tym celu fundusz. Nadto pozwany nie kupuje dzieciom prezentów i nie dokłada się do ich utrzymania. Pozwany nie uczestniczy także w procesie wychowawczym córek.

W ocenie Sądu, aktualna sytuacja finansowa pozwanego pozwala mu partycypować w kosztach utrzymania uprawnionych, w większym, aniżeli dotychczasowy poziomie. Skoro pozwany dotychczas miał na utrzymaniu partnerkę w stosunku, do której nie istnieje prawny obowiązek wsparcia finansowego, ponosił całościowo koszty użytkowania mieszkania oraz utrzymania syna, który jest także dzieckiem jego konkubiny, to zdaniem Sądu nie stoi na przeszkodzie, abyłożył także wyższe alimenty na rzecz córek. Dotychczasowe wydatki pozwanego to blisko 2500 zł miesięcznie, podczas gdy realny udział w kosztach utrzymania syna oraz własne wydatki pozwanego winny sięgać co najwyżej kwoty 1100-1200 zł. Nieuzasadnionym jest przy tym, aby pozwany w dalszym ciągu trudnił się wyłącznie bezumownymi pracami dorywczymi, podczas gdy lokalne urzędy pracy dysponują licznymi ofertami zatrudnienia. Niezasadnym jest także, aby to Państwo w formie zasiłków, czy wypłat celowych poniosło koszty utrzymania uprawnionych, w przypadku gdy zobowiązani do alimentacji posiadają odpowiednie do tego możliwości zarobkowe.

Ustalając zatem, że nastąpiła znacząca zmiana stosunków pomiędzy stronami, na podstawie art. 138 k.r.o., Sąd podwyższył dotychczasowe alimenty, uwzględniając powództwo w całości. Na marginesie należy wskazać, iż kwoty objęte treścią pozwu nie są przejawem zbytku uprawnionych. Powódki nie domagały się bowiem markowej odzieży, kosztowych rozrywek, czy też zagranicznych wyjazdów wakacyjnych. Zasądzone kwoty alimentów zniwelują jedynie dysproporcje powstałe w przeciągu ostatnich lat i zabezpieczą w większej części podstawowe potrzeby powódek.

Termin powstania nowego obowiązku alimentacyjnego ustalono zgodnie z datą wniesienia pozwu.

O odsetkach na wypadek opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat alimentacyjnych orzeczono w myśl przepisu art. 481 § 1 i 2 k.c., natomiast o natychmiastowej wykonalności punktu 1 i 2 wyroku Sąd orzekł na mocy art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c.

Na podstawie art. 102 k.p.c. odstąpiono od obciążania pozwanego kosztami postępowania, mając na uwadze doniosłość ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego.

SSR Katarzyna Krawczyk – Mandrak